

*Geschiedenis van de Goese Polder (7)***Overstromingen in Zeeland**

Door de eeuwen heen zijn er veel overstromingen in Zeeland geweest. De meest tot de verbeelding sprekende is natuurlijk de Watersnoodramp in 1953. De eeuwen daarvoor verdwenen echter ook hele stukken land in zee. Soms nog maar net via inpoldering en nieuwe dijken terug gewonnen verdwenen ze weer in de kolkende zee. Hele steden en dorpen zijn hierdoor verdwenen. En natuurlijk ook vele mensenlevens gingen verloren. In 1975 heeft Dr. M.K. Elisabeth Gottschalk drie forse boeken over alle overstromingen in Nederland tussen 516 en 1700 geschreven. Gottschalk (1912-1989), Duitse van geboorte maar werkzaam in Nederland, was aanvankelijk lerares aardrijkskunde, waarbij ze ook nog in Oostburg les heeft gegeven. Later richtte zij zich op de historie, waarin zij promoveerde. We hebben de overstromingen waarbij de Goese Polder betrokken was er uit gelicht.

Vaak hadden overstromingen te maken door afbrokkeling van het land en de eroderende werking van de zee. De kennis over dijkonderhoud als bescherming tegen de zee was niet zo groot. Door de schuring van de zee ontstond er veel dijkval waardoor hele stukken dijk in de zee verdwenen.

Sint Felixvloed

Zaterdag 5 november 1530 staat bekend als *St. Felix quade saterdach*. Grote delen van Vlaanderen en Zeeland werden weggespoeld. Geheel oostelijk Zuid-Beveland overstroomde. Achttien dorpen en de stad Reimerswaal verdwenen in de zee. Bij Goes braken op drie plaatsen de dijken door. Een deel van de Ganzenpoort, ook wel Zuidpoort genoemd, dreef weg. De situatie was rampzalig. Door keizer Karel V werd een commissie ingesteld onder leiding van Gerard Mulert, lid van de Grote Raad van Mechelen, om een onderzoek in te stellen naar de stormvloedschade in Zeeland. Nadat ze uit Antwerpen waren vertrokken konden ze vanwege weersomstandigheden op 30 november 1530 niet verder komen dan Bergen op Zoom. Het stadsbestuur van Goes smeekten om ook de schade in Goes te komen bekijken. Dit was niet hun opdracht maar toch besloot men naar Goes te reizen. In het verslag lezen we dat het water tot aan de Koepoort stond (nu de Wijngaardstraat). Bomen, kerken en huizen stonden diep in het water. De schade aan de Goese Polder was beperkt, waardoor deze niet verloren ging.

Twee jaar later, op 2 november 1532 braken rond middernacht opnieuw de dijken bij storm en hoge vloed door. Weer een verlies van vele mensenlevens. De jaren daarna zijn er in Nederland nog vele overstromingen, maar over Zeeland wordt er niet veel vermeld. In januari 1552 is het echter weer raak. Grote delen van Zeeland verdwijnen in de zee. Over Goes is niet zoveel bekend. Wel blijkt uit de *contemporaine rekening* van de kerk van Goes dat er op zondag 17 januari 1552 een processie in de stad is gehouden voor deze watersnoodramp die plaatsgevonden moet hebben op Pontiaans-

avond, 13 januari 1552. We lezen 'overmits den grooten vloet ende ander tempeesten geschiet den 13 january voirlede'. Op 15 februari was er weer een hoge vloed waarbij vele polders onderliepen.

Allerheiligenvloed

Een watersnoodramp die in Nederland een diepe indruk maakte was de beruchte Allerheiligenvloed op 1 november 1570. Op alle mogelijke manieren werd getracht om hulp te bieden. Dat leverde vaak problemen op onder de burgerij. Er was grote behoefte aan schepen om de doden te bergen, maar ook om hulpmiddelen zoals klei, steen, zinkrijs, hout, vlechtwerk en graszoden te vervoeren om de dijkgeden te herstellen. Er moest een opdracht van koning Philips II aan te pas komen, op advies van de Hertog van Alva, om de schippers te verplichten hun schepen beschikbaar te stellen. De eigenaren waren vaak niet bereid anderen te helpen, maar zochten slechts eigen profijt. Bij deze ramp werd de Goese Polder wonderwel gespaard. Johan Blancx, dijkgraaf van de Brede Watering Bewesten Yerseke, schreef op 10 november 1570 in een brief dat het een wonder genoemd mag worden dat de dijk bij de Goese Polder niet was doorgebroken.

Op 5 december 1665 werd west-Europa weer geteisterd door een stormvloed. Vele polders rond Goes overstroomden. Hierover zijn echter geen details van bewaard gebleven. Net al bij de Allerheiligenvloed liet de hulp van de burgerij ook nu weer te wensen over. Naar aanleiding van een stormvloed in 1671 stuurden de Staten van Zeeland op 28 december 1671 een verordening (Plakkaat) naar de Zeeuwse inwoners waarin zij *"Constateerden uit ervaring dat er bij grote watervloeden altijd mensen waren, die zich aan hun plicht hulp te bieden onttrokken. Sommigen gingen onder dergelijke omstandigheden zelfs zo ver dat zij een drievoudig dagloon eisten of noodzakelijke hulp weigerden. Daarom werd nu bevolen dat alle mannen van het platteland naar de zeedijken moesten gaan, waar deze dreigden door te breken of over te vloeien, ook degenen die in de binnenpolders woonden, als zij daartoe werden opgeroepen door degene die met de zorg voor de dijken waren belast."* De burgers die opgeroepen werden moesten spaden en schoppen meenemen. Wie geen gehoor aan de oproep zou geven zou uit zijn ambacht en uit de provincie worden verbannen. Wie over paarden en karren beschikten moesten deze ook meenemen. Zonodig kon de dijkgraaf deze vorderen.



De Hertog van Alva, landvoogd der Nederlanden, 1567-1573

1672 staat bekend als het "rampjaar." Frankrijk en Engeland verklaarden Nederland de oorlog. Door Nederland werden vele gebieden onder water gezet (oorlogsinundaties) om het oprukken van de vijandelijke legers te bemoeilijken. Op de Zeeuwse eilanden had men daar weinig last van.